

Vlaanderen
is wetenschap

INSTITUUT
NATUUR- EN BOSONDERZOEK

Boommicrohabitats

**zeer belangrijke biotopen voor een
gespecialiseerde biodiversiteit**

Kris Vandekerkhove - INBO

1 oktober 2023 – Arboweekend BBB vzw. – Sint-Katelijne-Waver

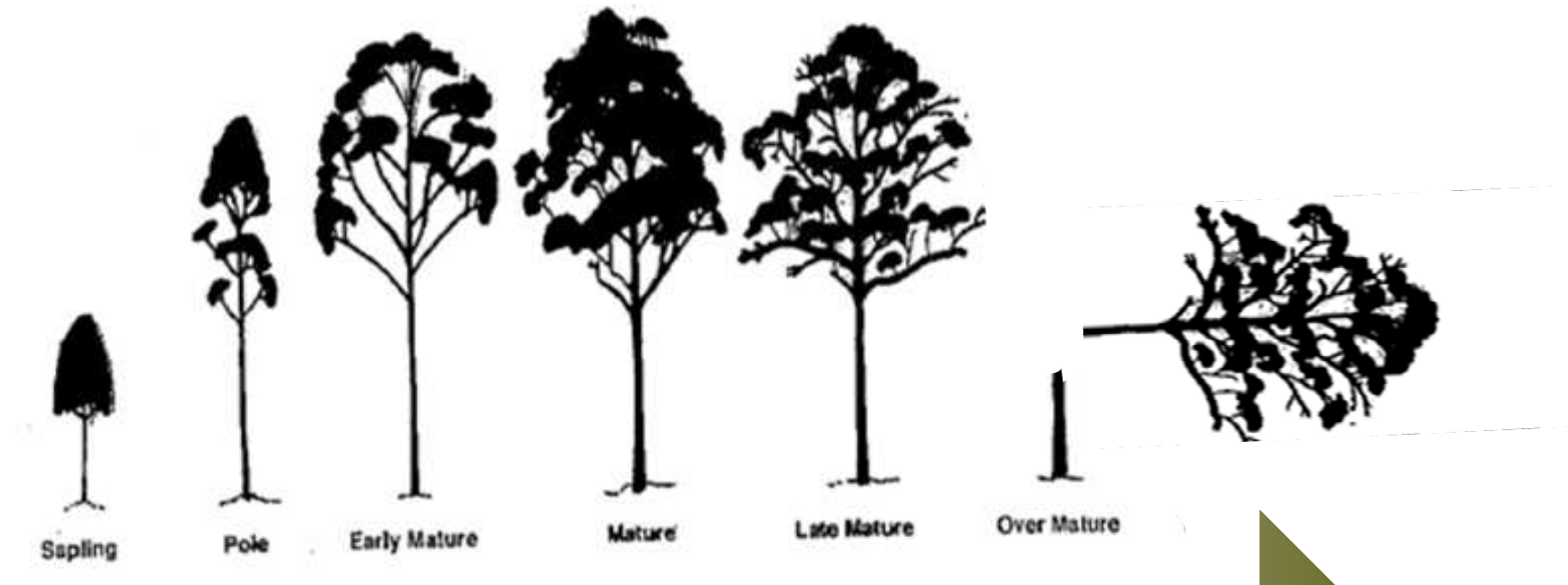
‘boommicrohabitats’ : bijzondere structuren op bomen die verblijfsplaats of voedselbron zijn voor rijke biodiversiteit

1. Habitatbomen en Veteraanbomen

De levenscyclus van een boom :

*Three centuries he grows, and three he stays,
Supreme in state; and in three more decays'*
(the Monarch oak – John Dryden 1631-1700)

Microhabitats

1. Habitatbomen en Veteraanbomen

Oude en monumentale bomen : bron van microhabitats

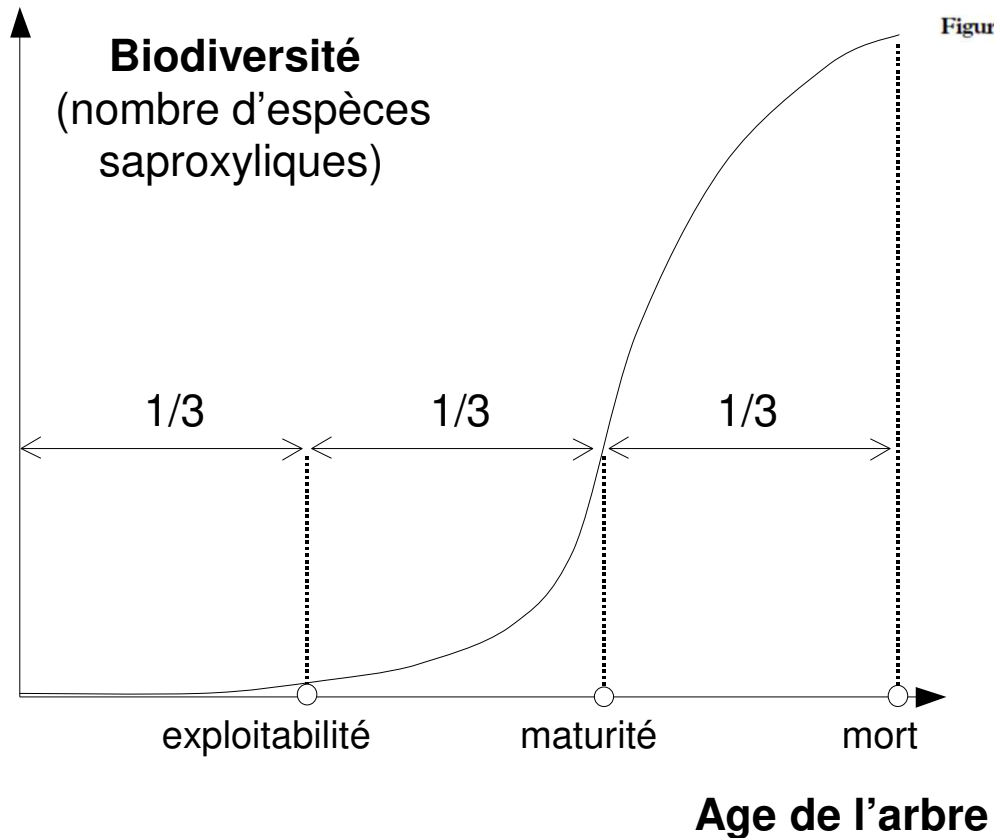
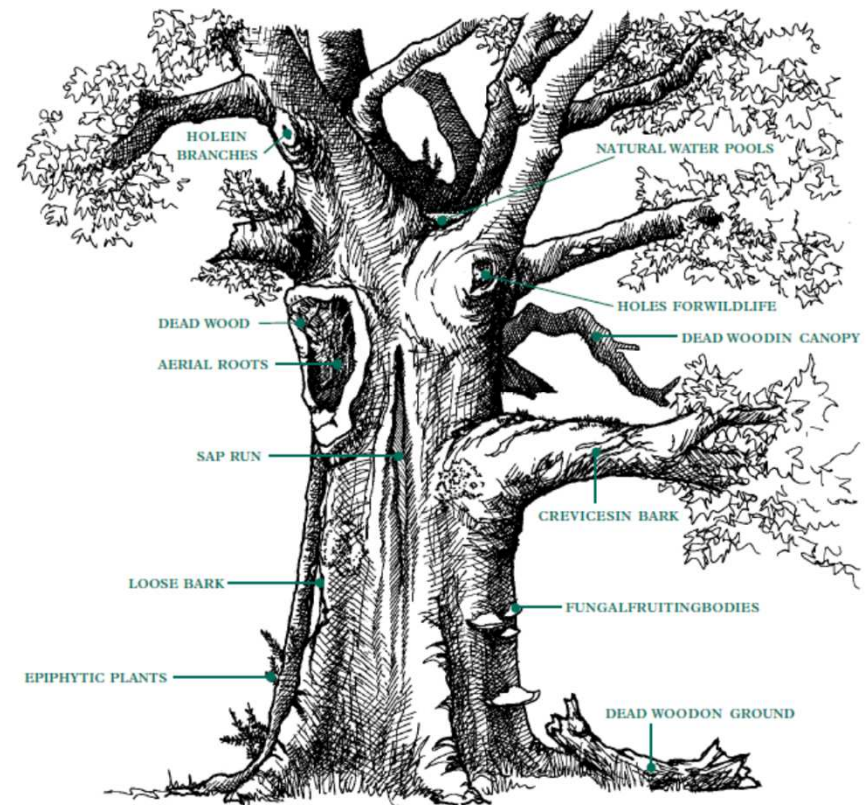

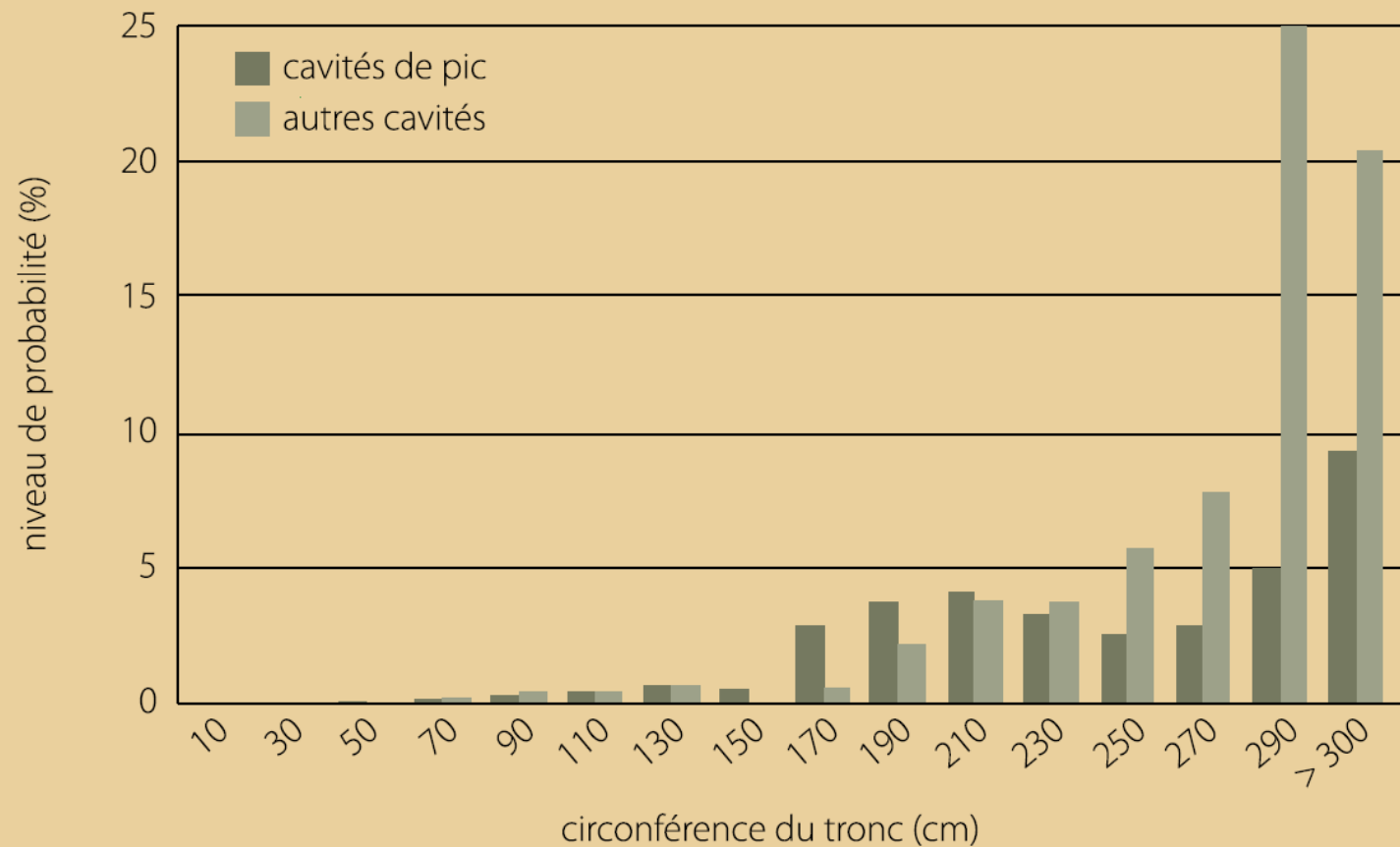
Figure 3*. Diagram to show the features characteristic of a veteran tree.

1. Habitatbomen en Veteraanbomen

Oude en monumentale bomen : bron van microhabitats

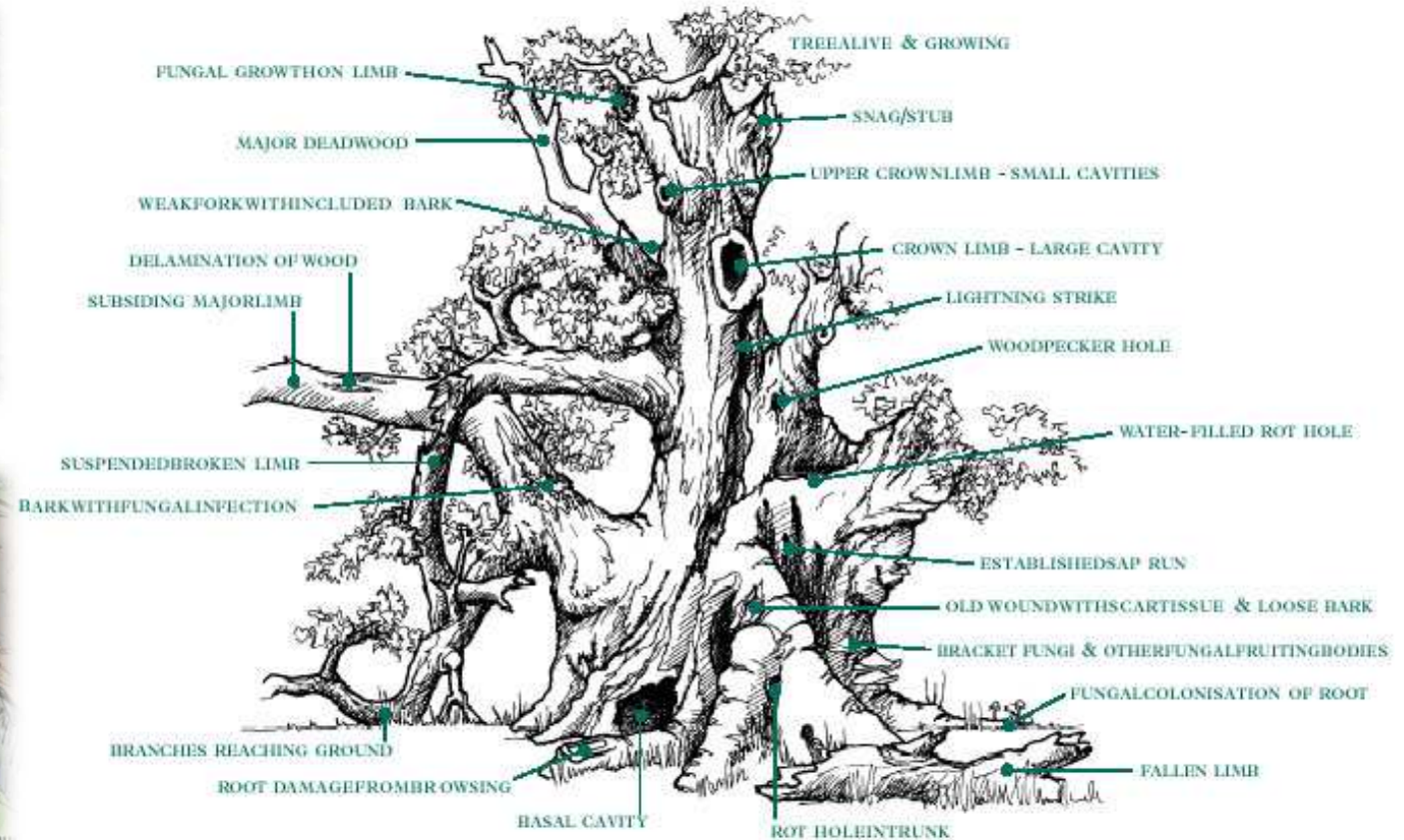
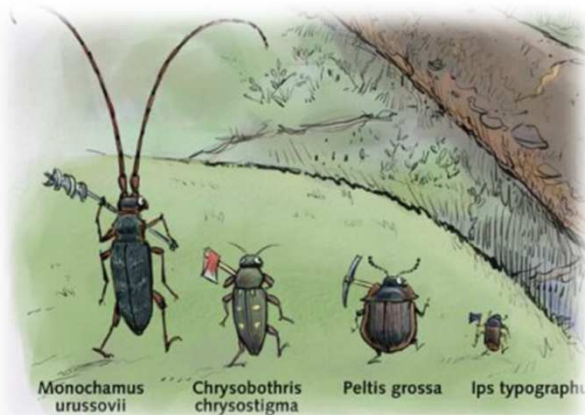
Figure 7 – Probabilité de développement des cavités en fonction de la taille de l'arbre. Au delà de 300 centimètres de tour, un arbre sur trois est porteur de cavités. D'après DUFOUR (2003).

1. Habitatbomen en Veteraanbomen

Zeer hoge en bijzondere soortenrijkdom !

An 'ideal' veteran tree for wildlife.

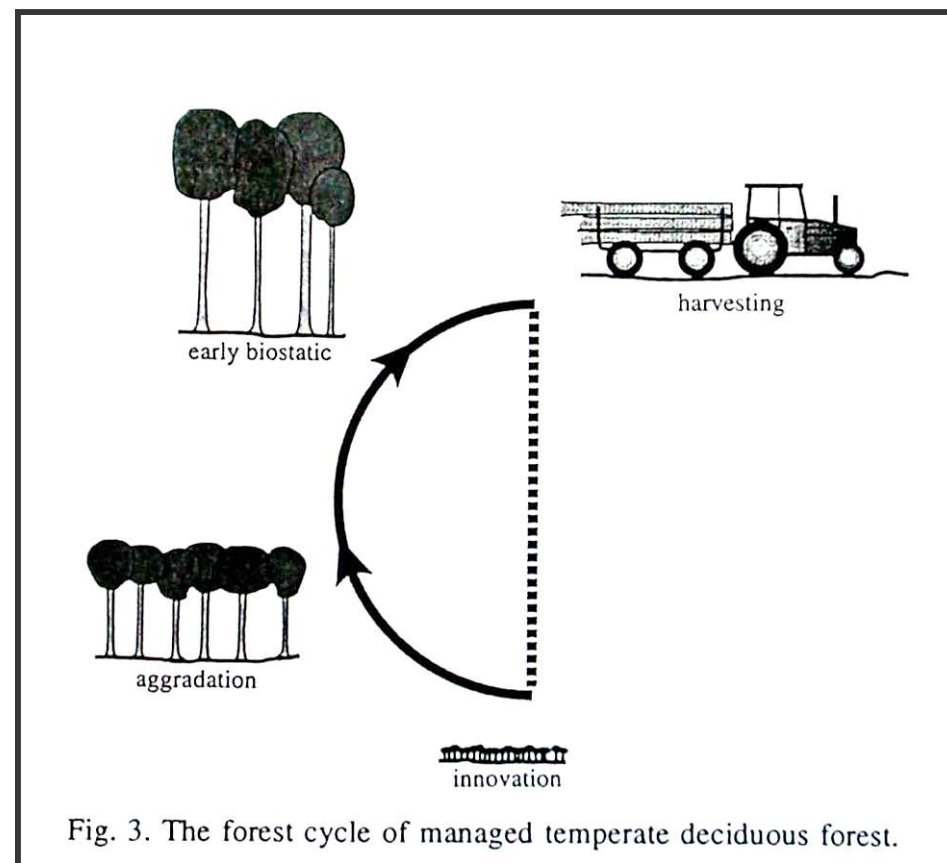
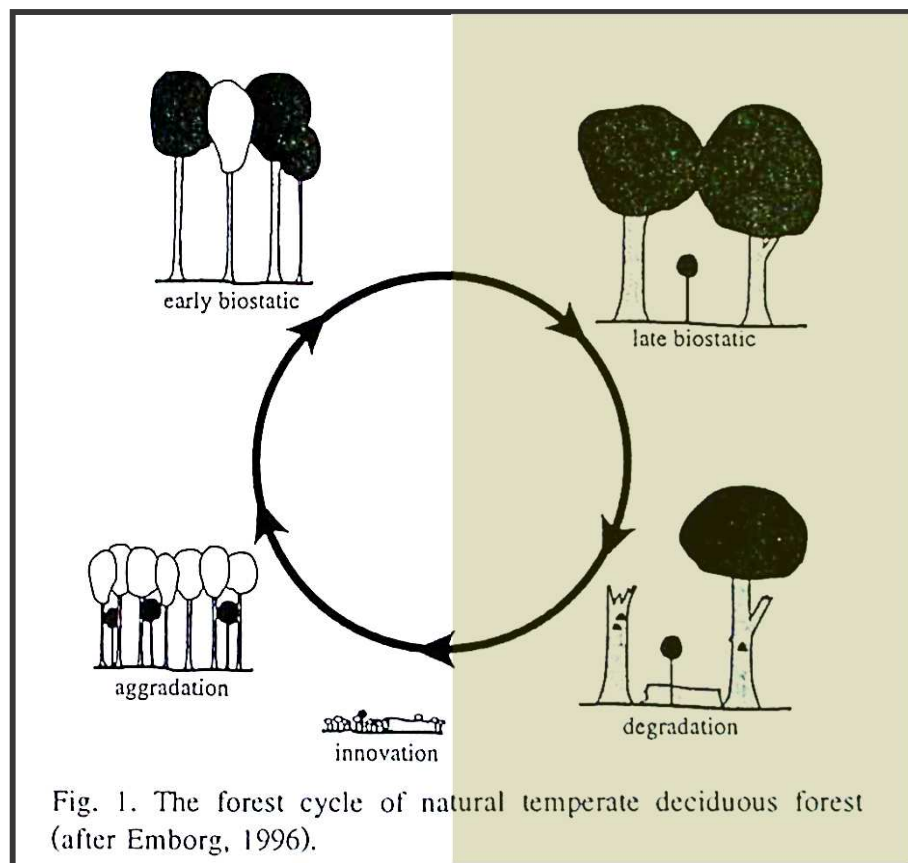

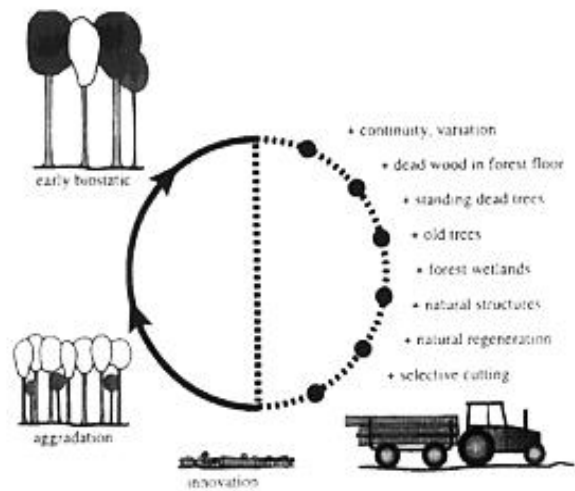
- 20-35% van alle biodiversiteit in bossen is gerelateerd aan dood hout
- Tot 50% Rode Lijstsoorten
- habitatbomen: specifieke en exclusieve biodiversiteit

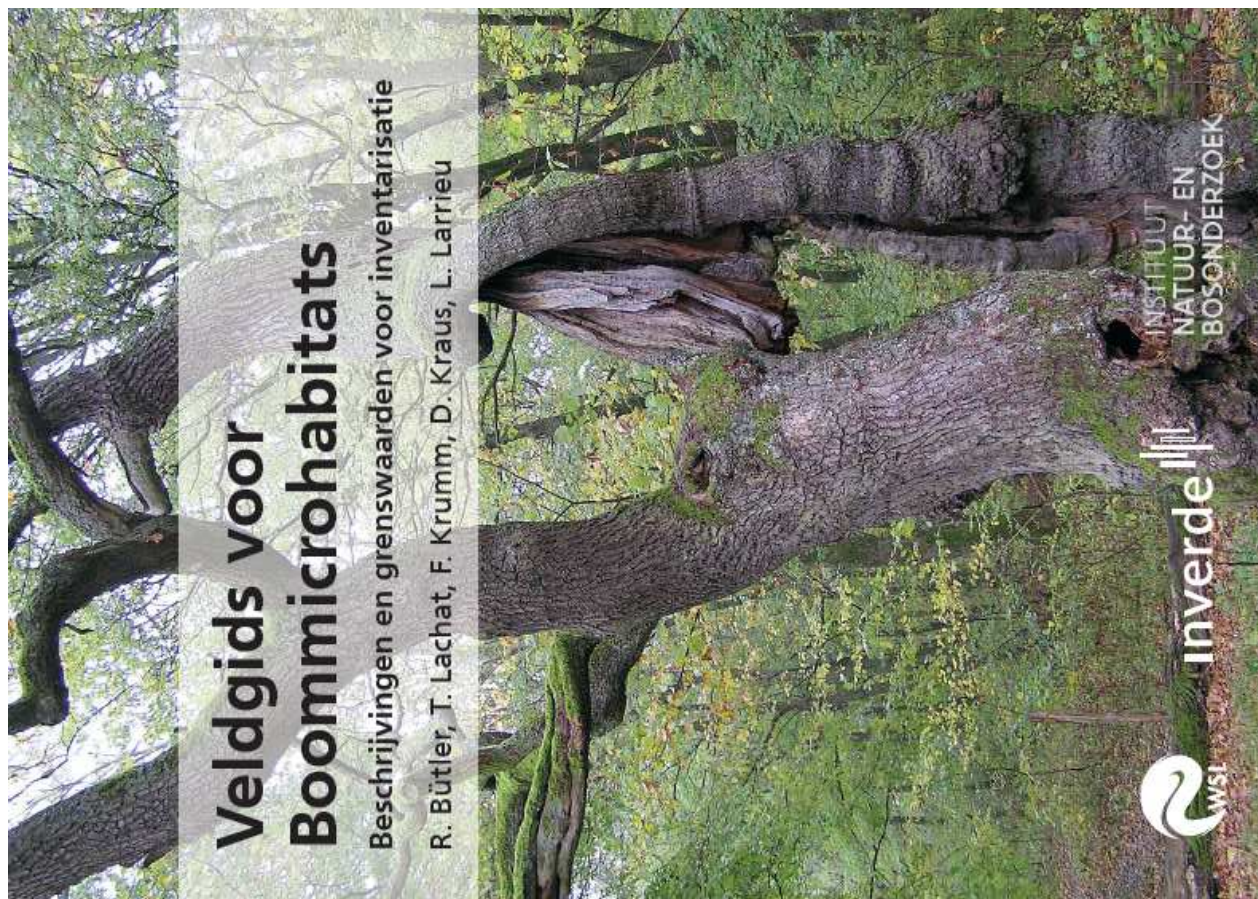
1. Habitatbomen en Veteraanbomen

De levenscyclus van een bos :

Een kortsluiting in de bos/boom-levenscyclus

Veldgids voor Boommicrohabitats

Beschrijvingen en grenswaarden voor inventarisatie

R. Bütler, T. Lachat, F. Krumm, D. Kraus, L. Larrieu

Inverde

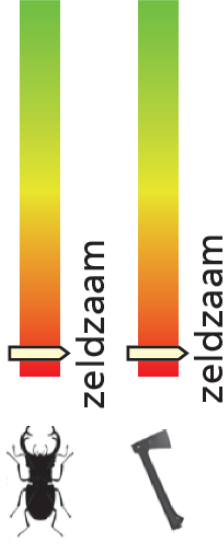
INSTITUUT
NATUUR- EN
BOSONDERZOEK

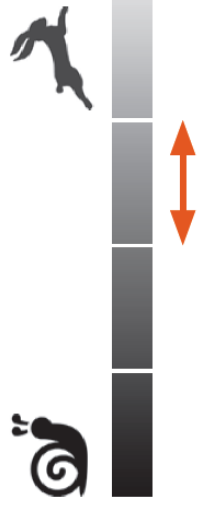
Vlaanderen
is wetenschap

Frequentie:

Vervangingsgraad: vrij snel

Geassocieerde soorten:

Frequentie:

Vervangingsgraad: zeer traag

Geassocieerde soorten:

Rottend dood hout

Opgehoopte molm

Stadium

1

2

3

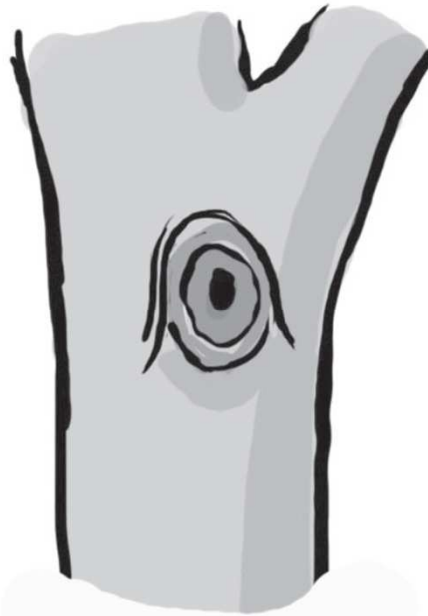
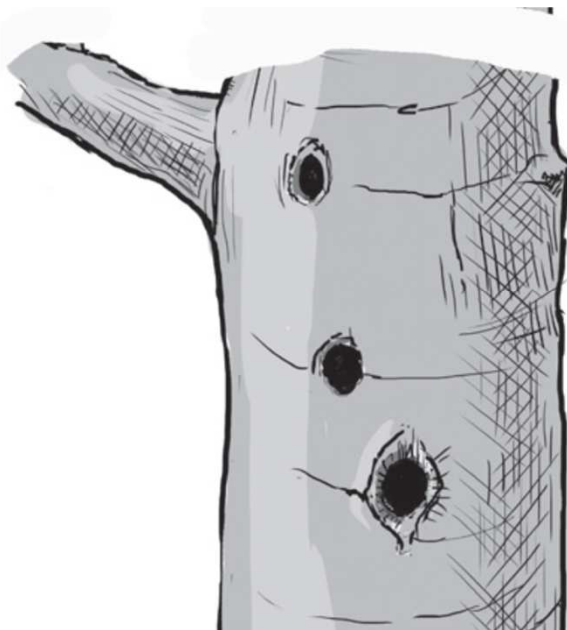
4

5

1. Holtes : spechten-broedholte

'Spechtenflat'

1. Holtes : spechten-broedholte

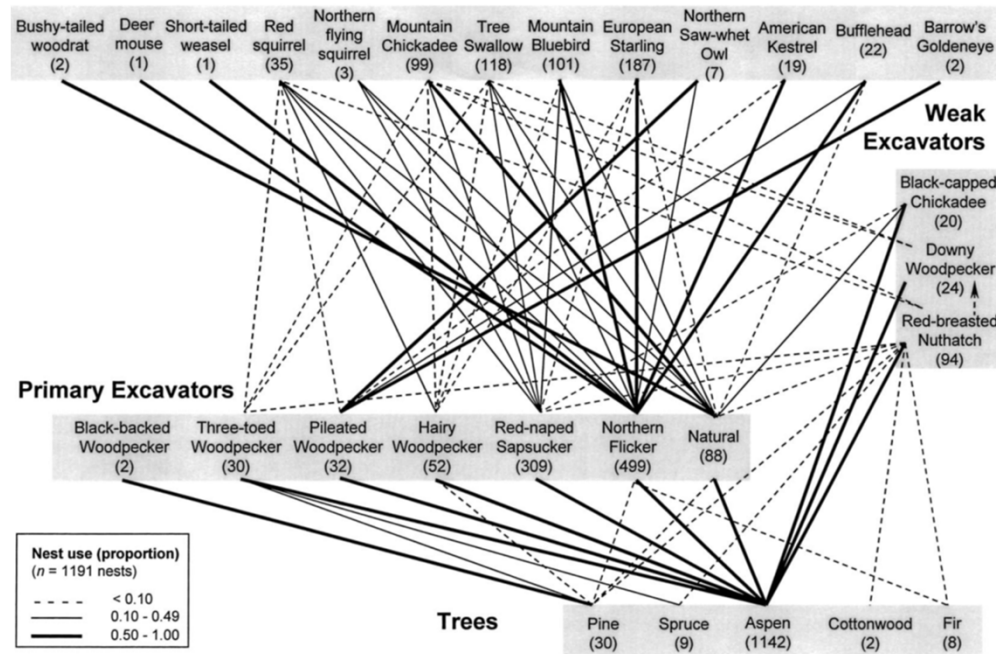

Fourageer-holtes <>
Broedholtes

1. Holtes : spechten-broedholte

Secondary Cavity Nesters

1. Holtes : rottingsholtes

- met of zonder grondcontact : microbodem
- opening naar boven of 'afgedekt' : droge molm
- in de stam of in een tak

1. Holtes : rottingsholtes

specifiek geval : geknotte
en 'gesnoeide' bomen

1. Holtes : rottingsholtes

Osmoderma eremita

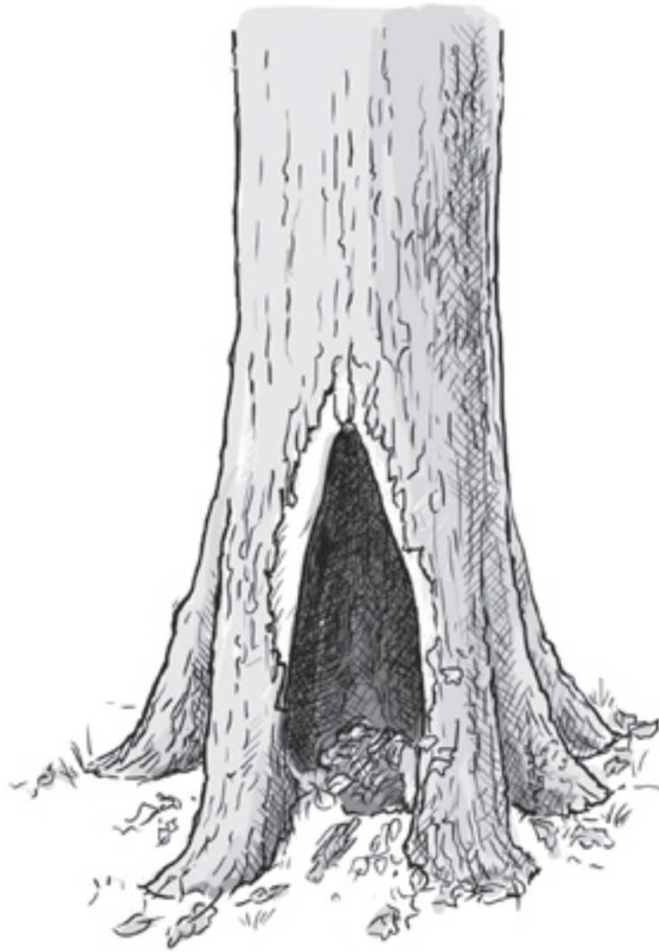
Gnorimus nobilis

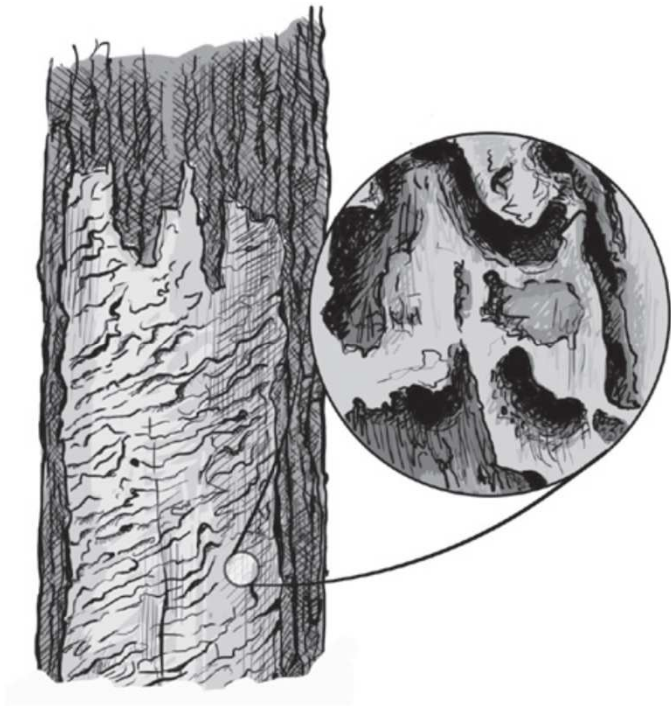
*Elater
ferrugineus*

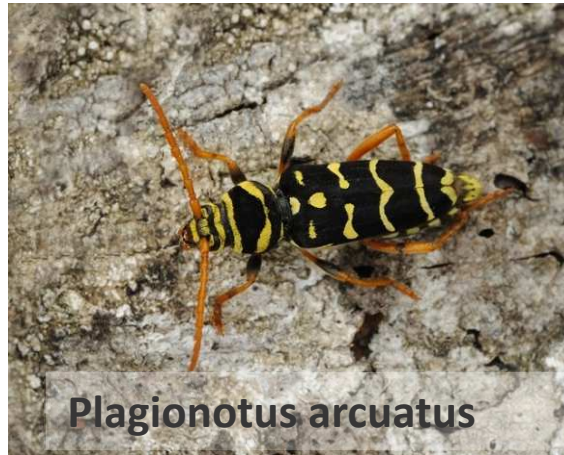
1. Holtes : rottingsholtes

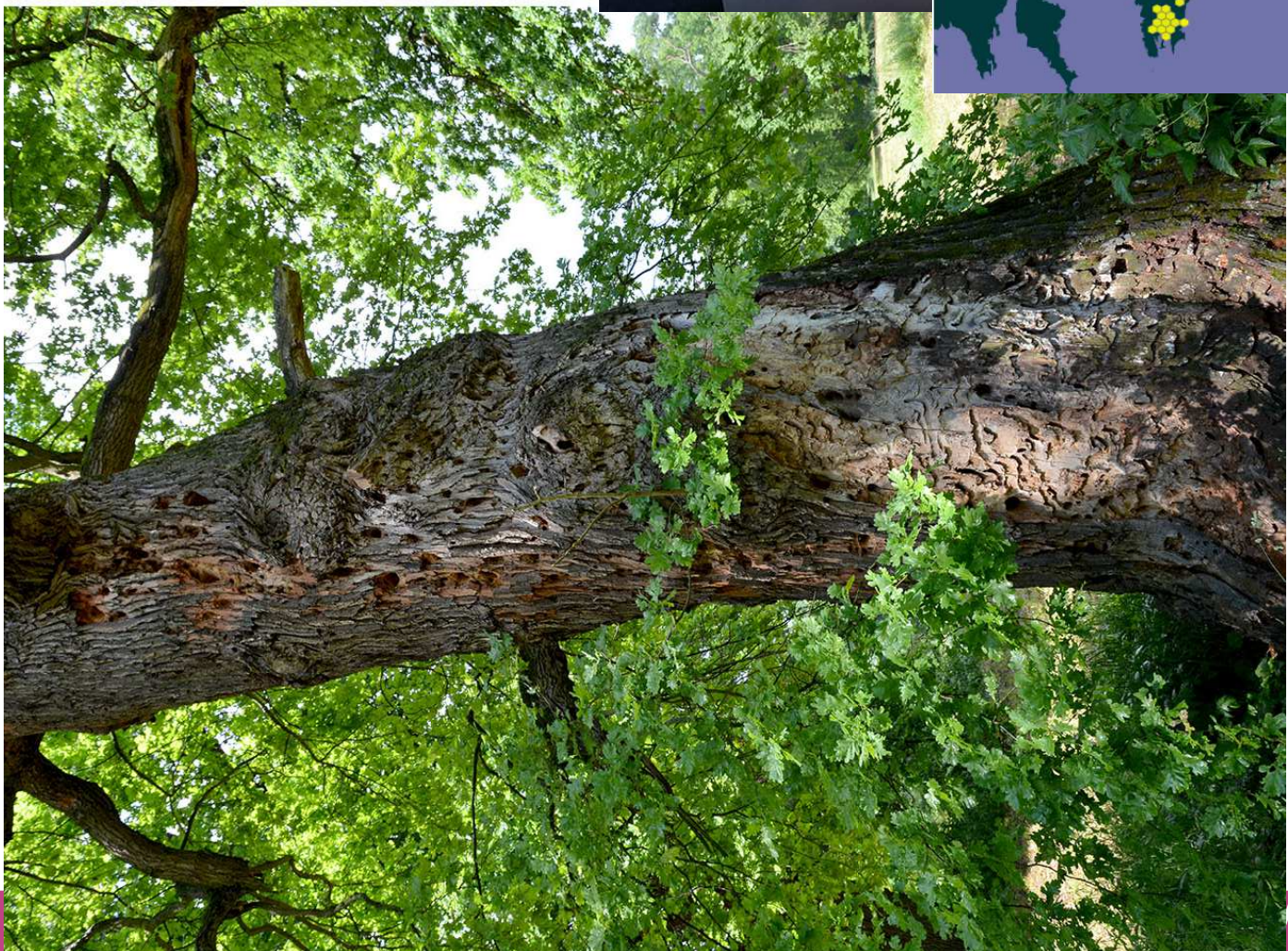
1. Holtes: Insectenholtes - boorgaten

Plagionotus detritus

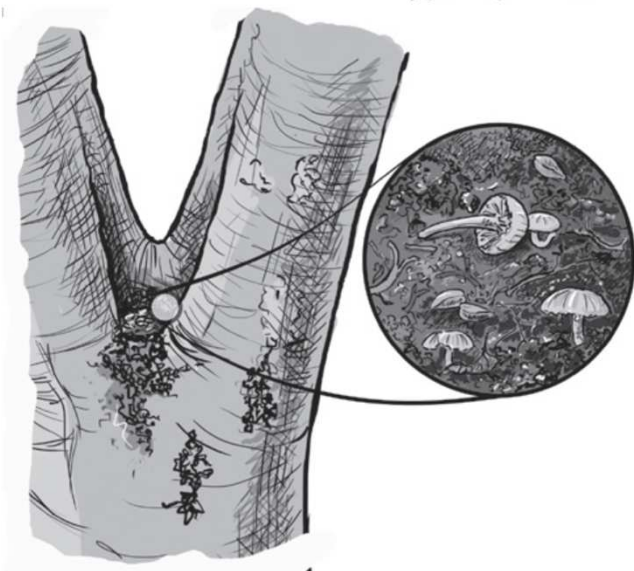
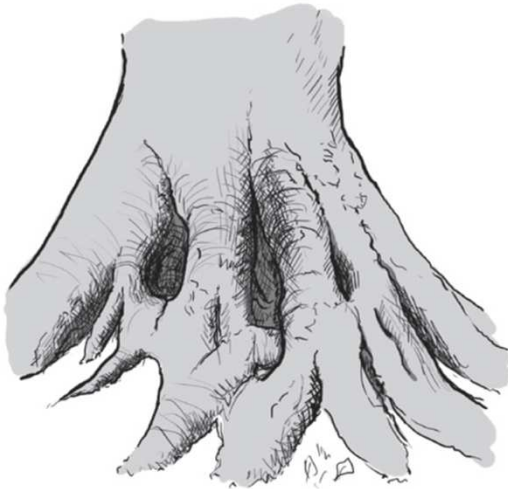
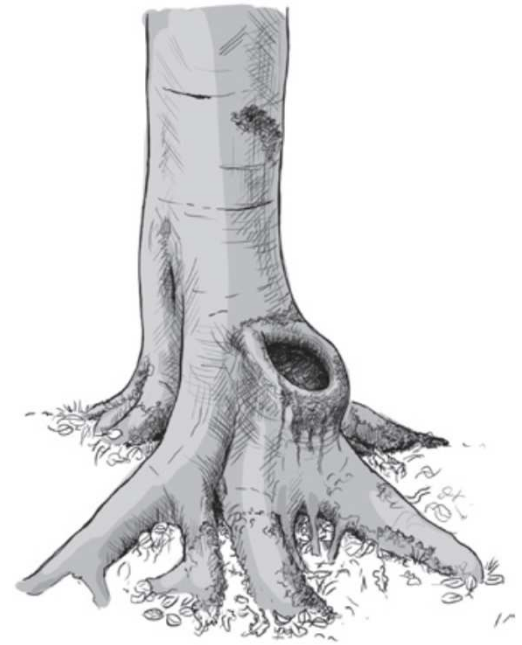

Plagionotus arcuatus

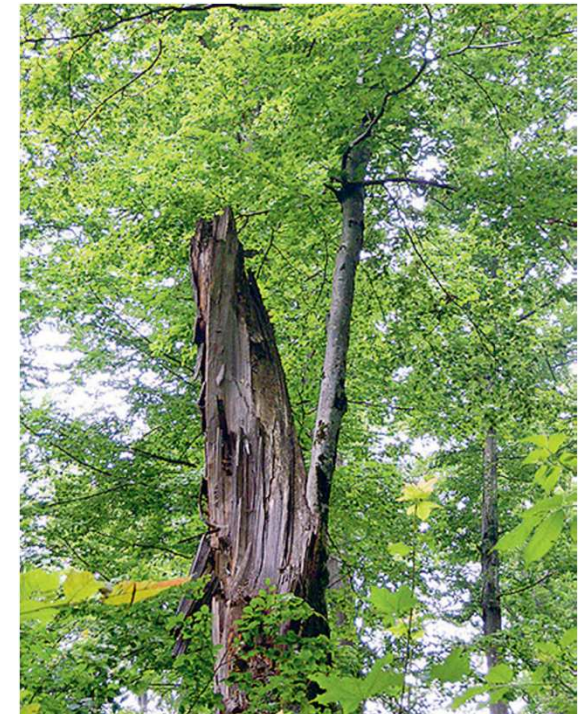
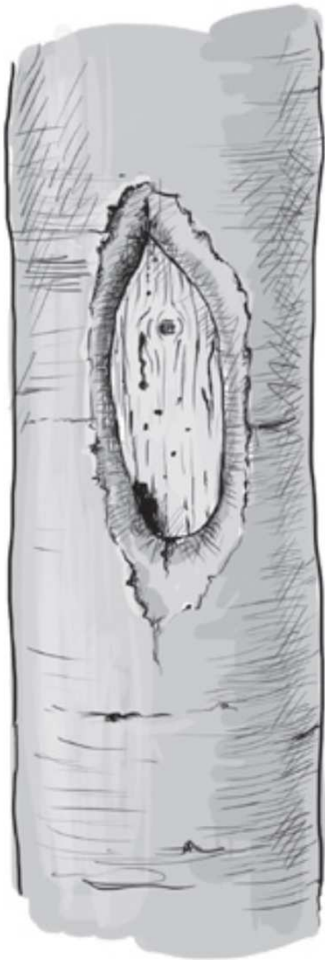
1. Holtes – instulpingen (levend)

- ▶ Aan de boomvoet
- ▶ In vorken
- ▶ Speciaal geval : DENDROTHELM

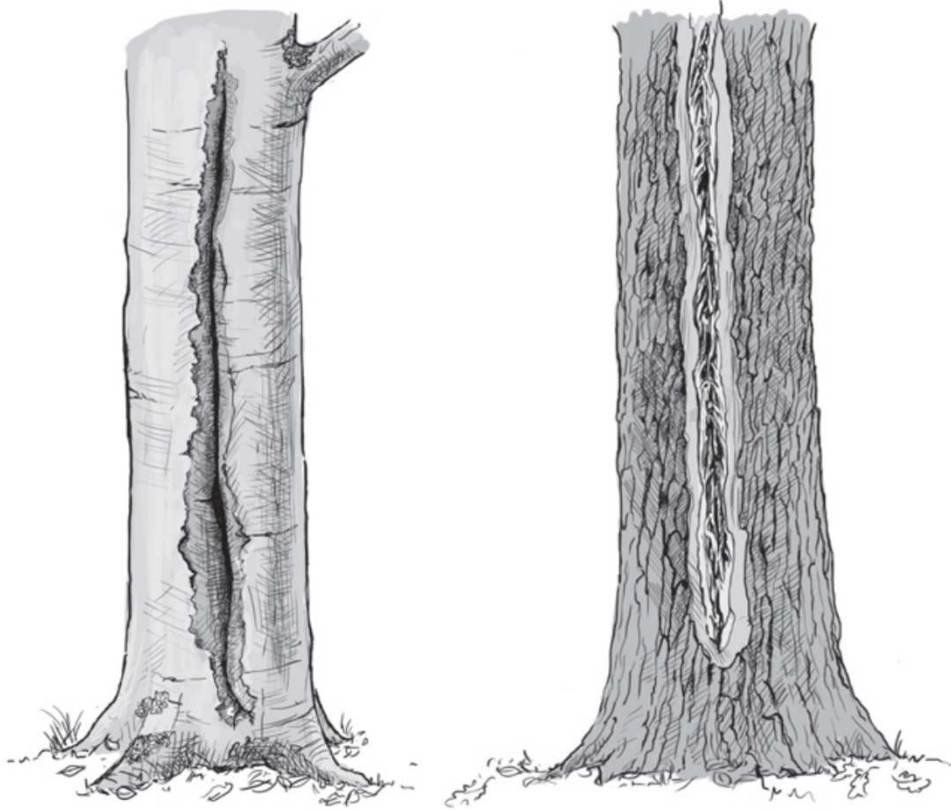
2. Verwondingen en blootgesteld hout

- ▶ Schors verdwenen : spinthout blootgesteld
- ▶ Tak of kruin uitgebroken : kernhout blootgesteld
 - 'gate of entry' voor houtzwammen

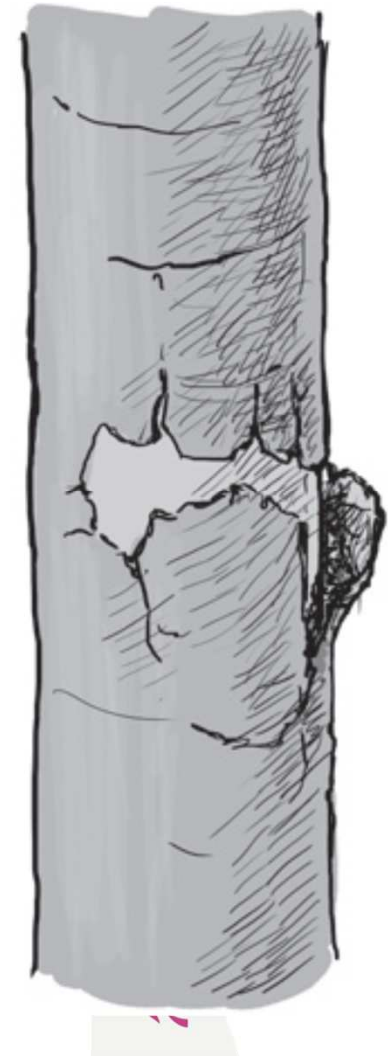
2. Verwondingen en blootgesteld hout

- ▶ Scheur (vb. vorstscheur)
- ▶ Bliksemnitteken
- ▶ Gespleten vork (plakoksel)

2. Verwondingen en blootgesteld hout

- ▶ Schors verdwenen : spinhout blootgesteld
- ▶ Tak of kruin uitgebroken : blootgesteld kernhout
- ▶ Loshangende schors :
 - Shorsafdak (bark shelter)
 - Schorsbuidel (bark pocket)

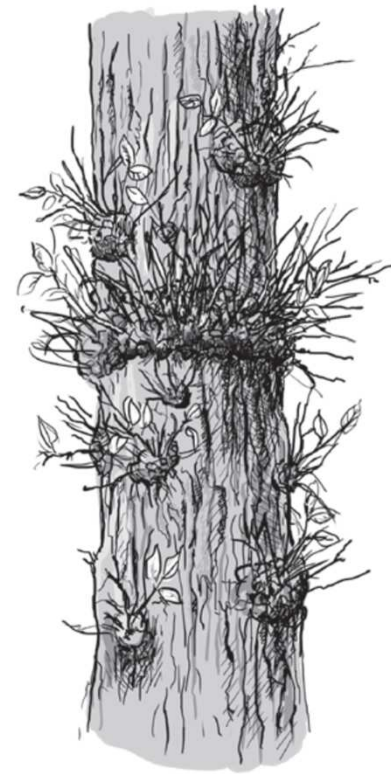

3. Dood hout in de kruin

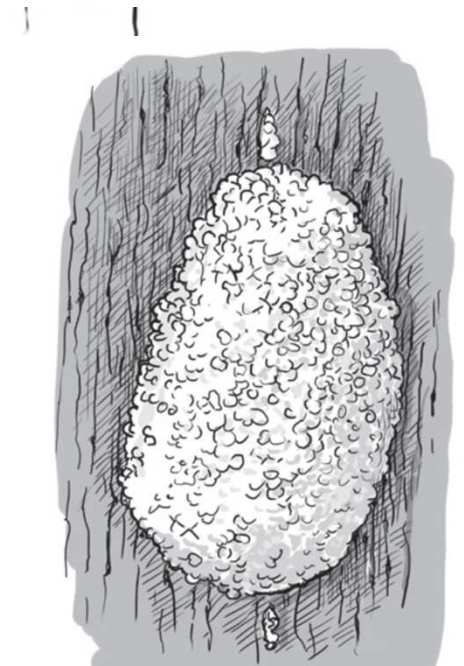
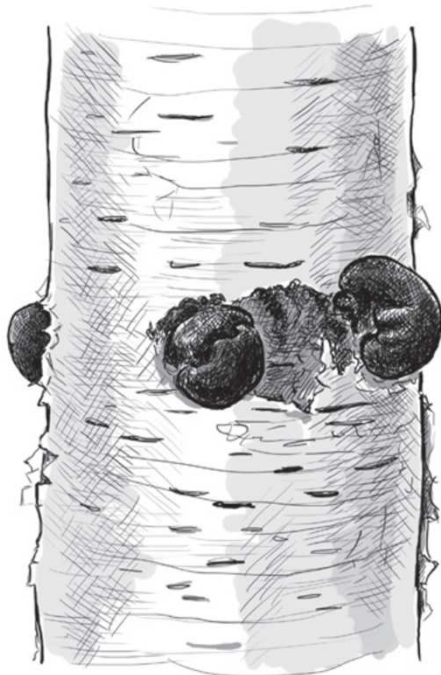
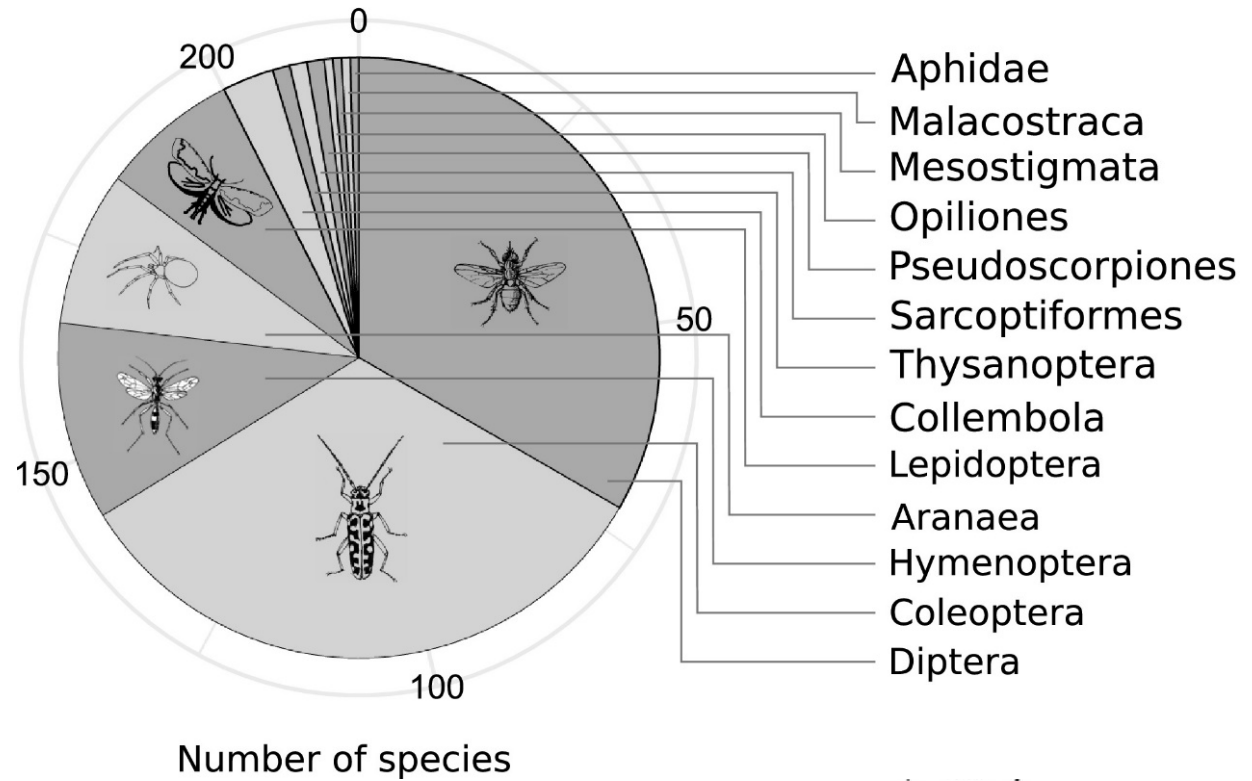

4. Woekeringen

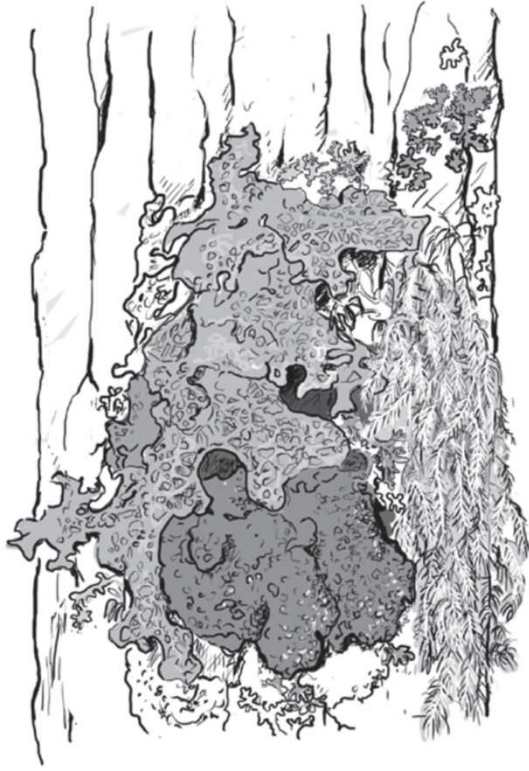
- ▶ Warrelknoest (Maserknol)
- ▶ Kanker
- ▶ Waterlot
- ▶ heksenbezem

4. Houtzwammen

5. Epifyten

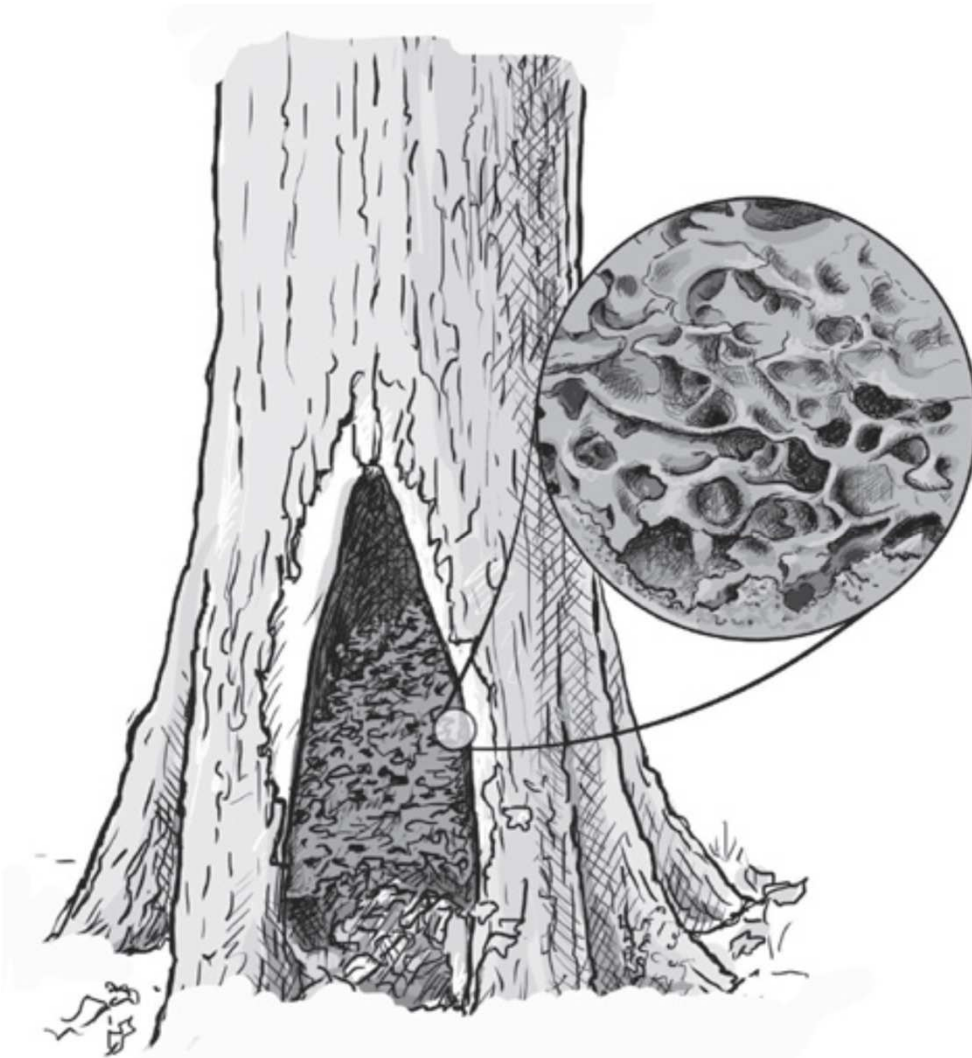
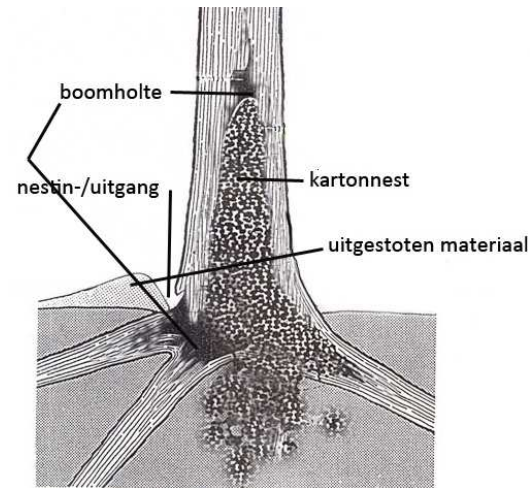

6. Sapuitvloei

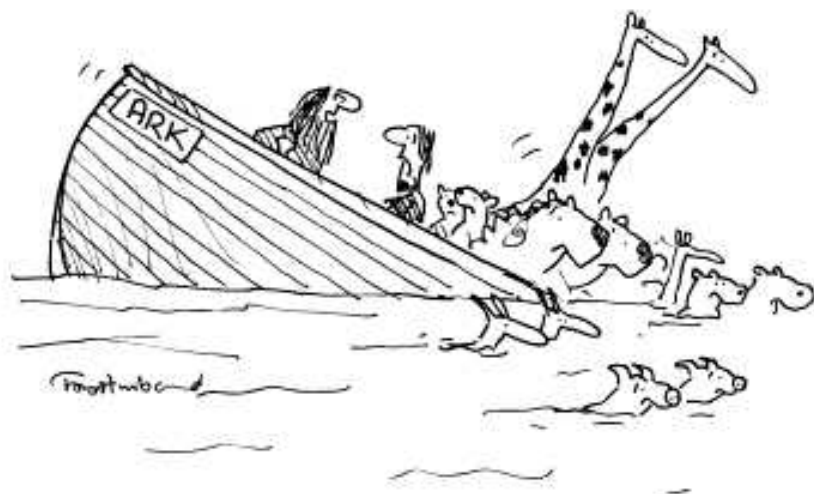
7. Insekten-nesten

- Bijen & wespen
- houtmieren

Een netwerk aan microhabitats om de 'continuïteit' te garanderen

"Did I or did I not say, no woodworm?!"

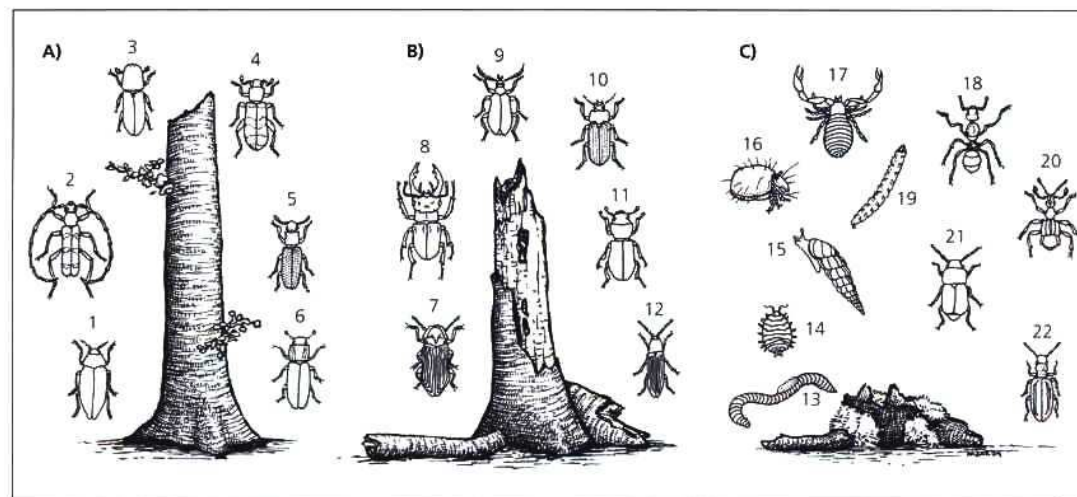

Abbildung 2: Abfolge von holzabbauenden Insekten an der Buche.

A) Angriff durch Käfer (1 bis 4 Jahre)
1. Prachtkäfer, 2. Bockkäfer, 3. Borkenkäfer
... gefolgt von ihren Räubern
4. Buntkäfer, 5. Plattkäfer, 6. Rindenkäfer

B) Ankunft neuer Arten (4 bis 10 Jahre)
7. Klopfkäfer, 8. Hirschkäfer, 9. Feuerkäfer,
10. Schwarzkäfer
... und ihrer Räuber
11. Jagdkäfer, 12. Schnellkäfer

C) Aufstieg der Bodentiere (über 10 Jahre)
13. Regenwürmer, 14. Asseln, 15. Schnecken,
16. Milben, 17. Afterskorpione,
18. Ameisen, 19. Fliegenlarven, 20. Palpenkäfer,
21. Federflügler, 22. Schimmelkäfer.

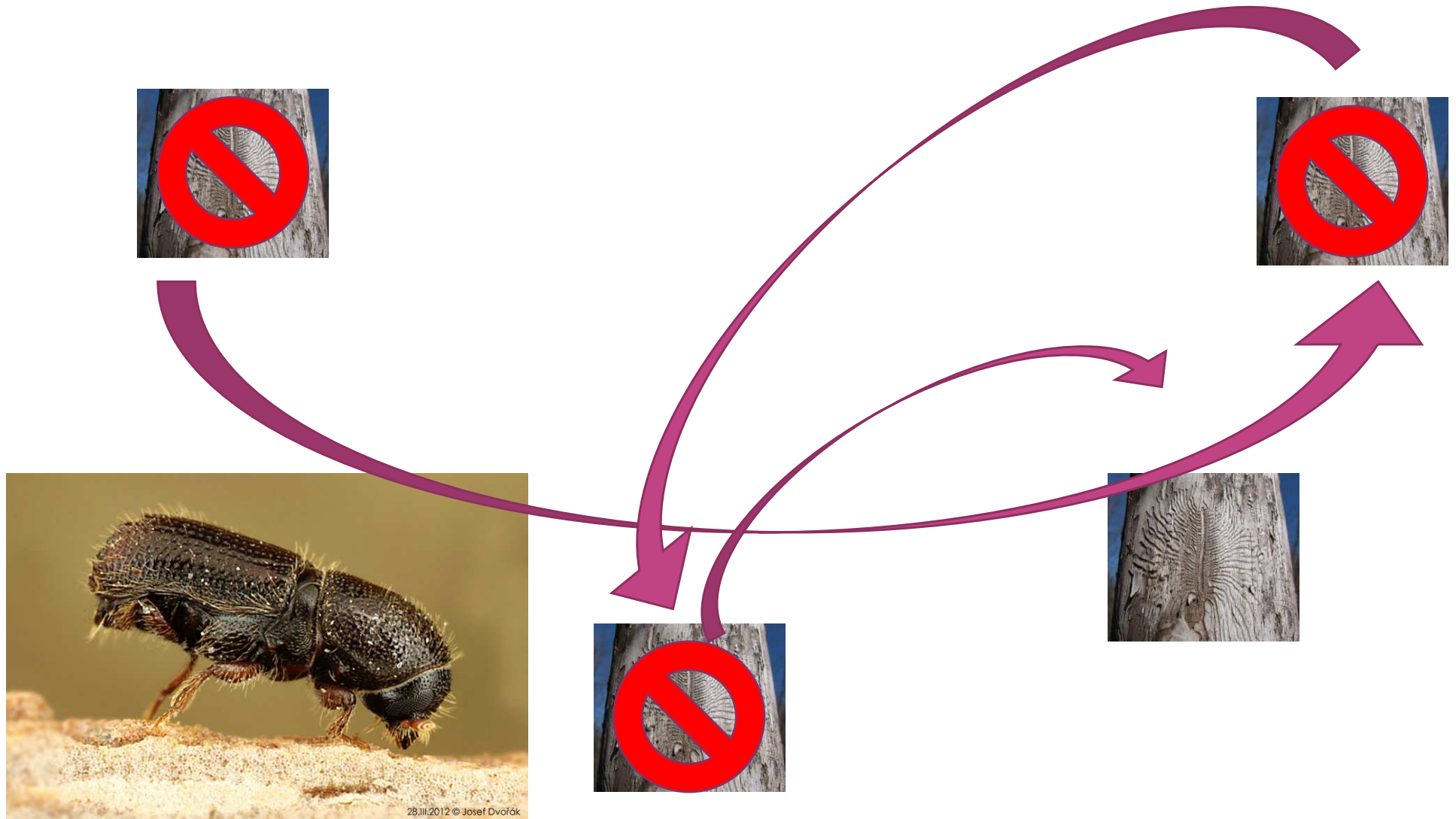

Vlaanderen
is wetenschap

INSTITUUT
NATUUR- EN BOSONDERZOEK

Een netwerk aan microhabitats om de 'continuïteit' te garanderen

R-strategen: een vluchtig bestaan

Een netwerk aan microhabitats om de 'continuïteit' te garanderen

K-strategen : langlevend substraat - lage dispersie

